

מה קושר אותנו ביחד? (1:45)

מצרכים

- 5 דפים של מעגלי ון
- 5 פקטים של פתקיות עם חוויות למעגלי ון
- 4 טקסטים

מהלך הפעילות

1. (15 דקות) משחקון פתיחה "מה הקשר" - מחלקים ל-5 קבוצות, נותנים 3 מילים וכל קבוצת צריכה לחשוב על כמה שיותר קשרים ביניהם (הצעות: בנק-בית-באר שבע; משחק-מדינה-פיזיקה; ירח-לחם-דג זהב; ספינה-גבינה-צהובה-מעבדה).
2. (15 דקות) נשארים באותן 5 קבוצות. כל קבוצת מקבלת דף גדול עם מעגלי ון ומספר פתקים עם חוויות שונות. כל מעגל במעגלי ון מוצמד לדמות מסוימת. המידע היחיד שיש להם על הדמויות זה מה שניתן להם. הם צריכים לשים את הפתקים של החוויות במקום המתאים במעגלי הון בהתאם לאיזה דמות או דמויות לדעתם הכי סביר שחווה זאת. אפשר כמובן לא להסכים וברור שמדובר במידה מסוימת של הכללה. לשים לב שלא נאמרים דברים פוגעניים. יש להם עד רבע שעה לעשות כן.
3. נותנים 5 דקות להסתובב בין המעגלים של כל הקבוצות.
4. (25 דקות) דיון:
 - a. מה עלה?
 - b. על מה לא הסכמתן או שלא הייתן בטוחות? מה היה לגמרי ברור?
 - c. האם היו דברים שהזדהיתם איתם בעצמכן?
 - d. האם יש חוויות נוספות שלא היו בפתקים שנראות לכן רלוונטיות במיוחד (בהקשר של הקהילה הגאה כמובן)?
 - e. האם יש חוויה אחת או שתיים מבין אלו שבפתקים שנראות לכן הכי חזקות / משמעותיות / ייחודיות לקהילה הגאה, אם בכלל?
5. (15 דקות) מחלקים את הקבוצה מחדש לארבע קבוצות. אמרו: "עכשיו דיברנו קצת ברמת המיקרו על הקשרים בין אנשים שונים בתוך הקהילה, עכשיו נעבור לרמת המאקרו ונשאל את השאלה 'מה קושר בין הקבוצות השונות של הקהילה?'". כל קבוצת מקבלת טקסט שמביע עמדה מסוימת לגבי מה קושר בין הקבוצות בקהילה הגאה, ודף עם שלוש שאלות:

- a. לדעת הכותבת, מה קושר בין הקבוצות של הקהילה הגאה?
b. לפי גישה כזו, איך צריך להראות המאבק של הקהילה הגאה?
c. מה דעתכן?
6. (כ-30 דקות) דיון: כל קבוצה בהתחלה מציגה בקצרה מה היא קראה (השאלה הראשונה) ואז דנים:

- a. איזו גישה/גישות נפוצה היום בארץ או באה לידי ביטוי באופן בולט?
b. מה אתן חושבות בנושא?
c. איזו גישה באה לידי ביטוי בחוויה האישית שלכן? ז"א, מה אתן מרגישות ביומיום שבא לידי ביטוי, אם בכלל?
d. איך מה שדיברנו עליו בנוגע למעגלי ון קשור לגישות השונות האלו?

הערות הדרכה

- במעגלי ון, הדגישו לפני ובמהלך הפעילות שברור שמדובר בשימוש בהנחות ואולי אפילו סטריאוטיפים במידה מסוימת, אבל שינסו להתמקד באילו דמויות יותר סביר שיהיו להן את החוויות השונות. וגם, כמובן, שזה בסדר לא להסכים.
- במעגלי ון, מכיוון שדנים בחוויות וזהויות שאולי מאוד שונות מאלו של חלק מהנוכחים בקבוצה, שימו לב במיוחד שהדיון לא עובר לפסים פוגעניים.
- בדיון על הטקסטים, לאחר שכל קבוצה הציגה בקצרה את הגישה שקראה, סכמו את הגישות השונות: אחת שאומרת שסוגיה ספציפית (המגדרית) קושרת בין הקבוצות הספציפיות של הלהט"ב, אחת שכל מי שהוא שונה מבחינה מינית ומגדרית מהנורמה קשור (GSD), כולל גם לדוגמה בדס"מ או פוליאמוריה, אחת שמרחיבה וטוענת שכל סוג של "אחרות" בחברה היא קשורה, ואחת שטוענת שהקשר הוא יותר פרגמטי-פוליטי (ושדווקא יש יותר הבדלים, ואולי לפעמים עדיף דווקא לבדל ו"לפרק" מאשר "לאחד").
- בדיון על הטקסטים, שימו לב שהשיחה לא גולשת יותר מדי ל"האם אנחנו צריכות לאחד את המאבק הגאה עם מאבק ספציפי X".
- שימו לב שבמקרה הצורך (לפי אופי הקבוצה וההעדפות שלכן), אפשר למקד את הדיון על הטקסטים יותר בדרך שבה חווים או לא חווים ברמה האישית את הקשרים השונים בין הקבוצות בקהילה, או יותר ברמה הרעיונית-פוליטית.

צירופי הדמויות במעגלי ון

- שרה, 31 מחיפה, ביסקסואלית, נשואה לגבר במערכת יחסים מונוגמית; סיוון, 27 מירושלים, אישה טרנסית, פאנסקסואלית, פוליאמורית; אימאן, 20 מנצרת, לסבית, ערבייה נוצרייה, בזוגיות ראשונה וטרייה.
- ליאב, 24 מת"א, ביסקסואל, סטודנט להנדסת חשמל, גר עם בן-זוגו; יוסף, 65 מהרצליה, הומו, רווק, גר לבד בבית פרטי; רוני, 16 מנתניה, טרנסגינדר FTM, בארון מול החברים אבל המשפחה מקבלת ותומכת.
- רימון, 28 מחולון, הומו וג'נדרקוויר (לשון פניה אתה או מעורבת), מערבת בין מראה גברי ונשי, פעיל פוליטי; דניאלה, 18 מבאר שבע, ביסקסואלית, חניכה באיג, מצטיינת בלימודים; ג'ינה, 43 משדרות, טרנסגינדרית MTF, אלכוהוליסטית בגמילה, גרושה + ילדה.
- רון, 20 ממודיעין, א-מיני, בזוגיות פתוחה עם אישה מינית, חייל קרבי; אהרון, 34 מקיבוץ בצפון, ביסקסואל, רווק, מגיע מבית דתי, מתנדב בחברות; מרינה, 28 מראשלי"צ, לסבית, רווקה, עלתה לארץ מאוקראינה בגיל 11, סובלת ממחלת כאבים כרוניים.
- גיי, 28 מקריית מוצקין, ג'נדרקווירית (לשון פניה מעורבת), הומלסית לשעבר, עובד במספרה, בזוגיות עם אישה כבר שנתיים; בר, 35 ממושב במרכז, א-מינית ולסבית (הומו-)

רומנטית), מנהלת בכירה בהיי-טק; אביעד, 25 מרמת-גן, הומו, מפעיל ליין מסיבות גייז, לעיתים עושה הופעות דראג.

רשימת החוויות במעגלי הון

- קשר טוב עם המשפחה
- חוסר נוחות מול רופא/ה
- חשופה/ה להטרדה או אלימות מינית
- התמודדות עם דיכאון
- חוסר בייצוג במדיה
- מעורבות ותמיכה מהקהילה הגאה
- הטרדה ואפליה מקרב רשויות החוק
- אפליה בזכויות זוגיות
- דימוי עצמי נמוך
- חשש מחשיפת הזהות המינית/מגדרית
- יכולת ללמוד איפה ומה שאני רוצה
- קושי להשיג עבודה קבועה וטובה
- מודעות למחלות מין ואמצעי מניעה
- חברות עם להטא"בים אחרים
- חשיפה לתרבות גאה (סרטים, סדרות, הרצאות, וכו')
- פתיחות לצורות מגוונות של ביטויים מגדריים
- יכולה לדבר עם חברים על סקס
- מעורבות בחיי לילה גאים
- נוחות במרחב הציבורי
- מרגישה/ה בנוח בדייטים
- קל לקנות בגדים
- מרגישה/ה בנוח בבגד ים
- תחושות שונות או מוזרות
- מגיעה/ה למצעד גאוה

תוכן הטקסטים

טקסט 1 – כל המגוון המיני והמגדרי

לפני מספר שבועות, קבוצת "טיפול ורוד" בבריטניה עלתה לחדשות בהצהרתה שיתחילו להשתמש ב-GSD (Gender and Sexual Diversities) – בתור מנחם המטריה החדש לקהילה שנדמה שמוסיפה אותיות כל עונה. ראיתי כבר שימוש בראשי התיבות LGBTQIAA – לסביות, הומואים, בייסקסואלים/ות, טרנסג'נדרס, קוויר, מתלבטות/ים, אינטרסקס, א-מיניות/ים, ובניות ברית. והרבה קבוצות לא נכללות בתוך אוסף האותיות הזה – אנשים לא מונוגמיים, חובבות קינק, ופאנסקסואלים, לדוגמה.

הרעיון של GSD זה לא פשוט "מרק אותיות" חדש, זו תפיסה אחרת, הפיכה על פיו של הדפוס של יצירת אבחנות דקות יותר ויותר בתחומי מגדר ומיניות שנוכחת בכל התחומים מפוליטיקה זהויות ועד שיח מדעי.

אומרים שבחשיבה מדעית יש את ה"מפצלים" ואת ה"מאחדים". סוגיות שונות בזמנים שונים דרשו את שתי הגישות. אקטיביזם להט"בי התחיל בשנות ה-70 עם ארגונים שרק השתמשו ב"גיי" בשמותיהם. ואז לסביות טענו שלאחד אותם יחד עם גברים הומואים הופך אותן לבלתי נראות, והתחילו בטרנד של הוספת האותיות בכדי להבחין בין הקבוצות השונות שרצו להיכלל תחת ה"מטריה". מבחינת פוליטית, זה היה הגיוני. אבל המדע עקב אחרי הפוליטיקה ואם הזמן חוקרים כמו גם התרבות באופן כללי החילו להתנהג כאילו כל אות בראשי התיבות מייצגת קבוצה נפרדת ונבדלת לחלוטין. וזה יצר בעיה – פוליטיקת זהויות החלה להיתפס בתור המציאות. זה הזמן שבילנו "לאחד" יחדיו את אלו שבשוליים, במיעוט, בלתי קונפורמיסטיים בביטוי או בזהות המגדרית שלהם ו/או בביטוי או בזהות המינית שלהם. קבוצה זו של אנשים כוללת את אלו עם משיכה לאותו מין, או משיכה לכל המגדרים; היא כוללת ספקטרום נרחב של אנשים טרנסג'נדרס ובעלי ביטוי מגדרי שונה מהמקובל (Gender Nonconforming); אך זה גם כולל אנשים קינקיים, לא-מונוגמיים, א-מיניים, קווירים, ואלו שלא-מגדירים-את-עצמם.

אנו רואים מגדר ואת המגדר אליו אנשים נמשכים בתור שני הממדים הכי חשובים של המיניות. מה אם יש אחרים שאותם אנו מפספסים לחלוטין? מה אם יש סיבות – אולי אפילו

סיבות ביולוגיות בין השאר – למה ישנה חפיפה כה גדולה בין קהילות הלהט"ב, הקינק, והפוליאמוריה? כפי שקבוצת "טיפול ורוד" כתבו: "הנקודה שאנו מנסים להעביר היא לא שלא צריך לקרוא לקהילה שלנו להט"ב, אלא שלמעשה הקהילה שלנו היא הרבה יותר גדולה מרק הלהט"ב, ושיש הרבה יותר זהויות, סגנונות חיים, נטיות, וצורות של מערכות יחסים שהם בהסכמה בין מבוגרים מחוץ לנורמה ההטרוסקסואלית של מונוגמיה לכל החיים, סקס בתנוחה המסיונרית פעם או פעמיים בשבוע וללכת לכנסייה ביום ראשון!"

סקסט 2 – כל ה"אחרים"

להיות חלק ממיעוט, אומר שאתה תמיד תהיה המיעוט. וככה, תמיד תהיה קשור למיעוטים אחרים. השונות. הזרות. הם נדבקים בך, כמו בכל אחת ואחד. והשיוך הזה, שמקורו באפליה ודיכוי, מגדיר מי המשפחה החדשה שלך. מי הקהילה אליה את משתייכת. אי אפשר לבחור באמת את השיוך שלנו. ומתוך כך, אין אנו יכולים לבחור את המאבק שלנו. כאוכלוסייה מדוכאת, הדיכוי הוא תמיד נגדנו. גם כשהוא לא מכוון לפנים שלי, הוא נגדי. הוא מזכיר לי שאני מיעוט ושהקרקה אף פעם לא תהיה יציבה תחת רגלי. חוסר היציבות הזה, כמו לוחש באוזן – מי הבא בתור? היום אולי ניצלת. היום האקדח לא כוון אלייך. אבל כל זמן שנשכים לדיכוי, כלשהו, באשר הוא דיכוי, תנקר בנו הראש המחשבה – מי הבא בתור? מתי יגיעו אלינו?

לכן, אל לנו לחשוב שהמאבק "שלנו" הוא מאבק יחיד, הוא אי. המאבק "שלנו" הוא חלק ממאבק נרחב יותר, בין האדון למשרתיו, בין השליט לנשלטים, בין המדכא למדוכא. איך נוכל לתת יד לדיכוי כלשהו בהיותנו מדוכאים? האין זו שנהא עצמית מופנמת? כל מאבק נגד הדיכוי הוא גם המאבק שלי. כל מי שנאבק בדיכוי, הסן הקהילה שלי. פשוט, אם לא נאבק יחד, לא נוכל להיאבק בכלל.

בסופו של דבר, החברה מפנה מבט חושד, אצבע מאשימה, ואגרוף קפוץ כלפי כל מי שהוא "אחר" – זה מה שכולנו חוונו כלהט"אים, בדומה למה שאחרים חווים בגלל איך שהם נראים, איך שהם נולדו, ומי שהן. להיות טרנסית, לסבית, א-מיני, נכה, שמנה, שחור, זה תמיד להיות חלק מהקבוצה "האחרת".

הדורסנות, הנורמאליות, המסגרת, אלה הם כלים שנועדו להגביל. לצמצם. אבל זוהי חיה שלא יודעת שובע, אין לה גבול. אם נשתוק אל מול עוולות, אם נעלים עין, אם נאמר "זו לא המלחמה שלי, זה לא המאבק שלי", הם יגיעו גם אלינו. ככל שניתן יד להוקיע "רק" את הסוטים ההם, האחרים, המוזרים, השונים, נמצא את עצמנו בעולם בו אנו הזרים. עולם בו החלטותינו אין בהן משום רצון השליט, המכוון. אמרו שלום לשאיפות, לחלומות, לבחירה, לחופש. אם נתן יד לסימון אנשים אל מחוץ למסגרת, אל תתפלאו אם יום יבוא, והמסגרת לא תכיל גם אתכם.

סקסט 3 – זה ברית פוליטית שאולי עדיף להתיר

למה כל כך הרבה אנשים מאמינים שאם אתה טרנסג'נדר, אתה בהכרח הומו? המיתוס הזה כה נפוץ שאפילו גייז רבים מאמינים בו, והם מהווים שלושת-רבע מכותרת ה"להט"ב" שתויקנו תחתיה. אולי האשמה נתונה חלקית בכותרת: להשתמש ב"להט"ב" מרמז שלהיות טרנסג'נדר זה לפחות קשור בצורה משמעותית לנטייה מינית, כשבפועל זהו עניין שמבודד לחלוטין מהאנשים איתם אתה בוחר לשכב.

אתם מבינים, בעוד שהמאבק לזכויות גייז הוא ראוי להערכה, הוא לא בהכרח תחום רלוונטי לאדם טרנס. למעשה, מעריכים שמספר הטרנסג'נדרס שהם הומואים ולסביות דומה לאחוז באוכלוסייה הכללית. בכך שאנו חלק מראשי התיבות החד-מיניים, טרנסג'נדרס לעיתים רחוקות מקבלים הכרה כקבוצה ייחודית שצריכה אג'נדה ספציפית בכדי לתת תשובות לשויון. במקום זאת, הם נחשבים כתת-קבוצה עמומה ובלתי מובנת של הקהילה הגאה.

הנקודה הפשוטה שנדמה שכולם מפספסים כאן היא שלהיות טרנסג'נדר ולהיות גיי זה שני דברים שונים לחלוטין ואסור לבלבל ביניהם. במידה מסוימת, זה יכול לנבוע מהייצוג של טרנסג'נדרס במדיה במשך עשורים או יכול להיות אפילו באופן חלקי כתוצאה מכך שטרנסג'נדרס

עצמם ששו להיות חלק מהקהילה הגאה/להט"בית מאז סטנוול בשנות השישים. אבל זה לא בהכרח המצב עכשיו.

בתחילת המאבק של התנועה לזכויות גאות, הקרב מול אלימות, אפליה ישירה, ואי-סובלנות בוטה היה אחד שהומואים, לסביות, ביסקסואלים/ות, וטרנסג'נדרס היו מושקעים בו במידה שווה. אך כיום, הדאגות של הומואים ולסביות עברו לנושאים כמו שוויון זכויות בנישואין ואפליה בתעסוקה. בעוד שטרנסג'נדרס גם סובלים מאפליה אלו, הם חווים צורות נוספות רבות של אי-צדק שלא מצליחים לקבל מידה כלשהי של תמיכה מהמיינסטרים. לא מזמן היו דיבורים על קמפיין להפריד את ה'ט' מלה'ב מכיוון שלמרות שזה רק חלק מהבעיה, הקישור המתמשך שלנו עם הלה'בים נותן לכולם את רושם מוטעה. יש הבדל בין נטייה מינית וזהות מגדרית, ולא ניתן לצפות שתנועה אחת תשרת את שתי הקבוצות באותה מידה. אל תבינו אותי לא נכון: זה לא שאנחנו לא אוהבים את הלה'בים. הם היו חברינו הנאמנים בעבר, ונתנו לנו ביטחון מספרי. כשהיו מעט מדי טרנסג'נדרס בסביבה כדי לדרוש משהו בעצמנו, הם נתנו לנו קול. שיתוף הפעולה עם הלה'בים היה טוב לטרנסג'נדרס בכל מקום – אבל הוא גם עזר לחזק את המיתוס ההומו-טרנסי שעכשיו עלינו לפרק.

טקסט 4 – סטייה מתפיסות מגדריות

יום אחד שאלתי את עצמי
מה בין הטרנסית, ההומו, הא-מיני והבי,
הג'נדרקוויר, הלסבית, האינטרסקס – ואני?
ובכן

יש לי תשובה למה זה כך מסודר
כי כולנו ביחד – חוטאים של מגדר:

הלסבית, על שום מה?
מכיוון שהיא אישה פגומה
בעולם שלנו "נשיות"
אומר להיות זמינה ומושכת לגברים
ואם זו הגישה
האם אישה לסבית היא בכלל אישה?

ההומו, על שום מה?
על שום שגם אלו גברים פגומים
משיכה של בחור לבחורים אחרים
בן-רגע הופכת גבריות לטמאה
ומעמידה אותה אוטומטית
בסימן שאלה

הבי, על שום מה?
לא רק על שום אהבה לאותו המגדר
אלא כתוצאה מעודף של משיכה -
לרצות גם וגם זה מאוד מבולבל
וכנראה שבפנים גם המגדר מעורבל
להיות קצת גבר וקצת אישה ביחד
גורם לכל סטרייט לזוז באי-נחת

האינטרסקס, על שום מה?
כי בלי מין ברור
זכר או נקבה

איך נוכל לחלק בקלות לגבר ואישה
צריך חיש מהר לחתוך או לבנות
שיהיה ברור מי הבנים ומי הבנות

הטרנס*, על שום מה?
כי צריך להסכים עם המגדר שנקבע
אם יש פין אז זה בן
וזו בת אם אין
חד וחלק, זה ברור מלידה
ומי יודע יותר טוב- החברה או אתה?

הא-מיני, על שום מה?
כי אם גם וגם זה לא טוב
לא ולא זה נורא
זה חוסר בחלק מדם החיים
כנראה מדובר ברובוטים
לא גברים ונשים

הג'נדרקוויר, על שום מה?
טוב, זה די ברור
צריך להיות בן או בת וזה סוף הסיפור

ככה זה בחברה
הטרונורמטיבית
כל לסבית פמית וכל אוחצ'ה פסיבית
כל ביסית אקטיביסטית וג'נדרקוויר
מתוסבך
גם הא-מיני הכי גברי והאינטרסקס המנותח
טרנסיות שלא עוברות וגם אלו שכן
אפילו אם נרצה להיות נשים וגברים
אמיתיים
זה פשוט לא ייתכן